

คำนำ

ด้วย สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นหน่วยส่งเสริมสนับสนุนในการจัดฝึกอบรมด้านอาชีพหลักสูตรการทำกระทิบข้าวรวมถึงการสนับสนุนประสานงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการศึกษาอาชีพให้ทีมงานทำสร้างรายได้ให้ตนเองและครอบครัว

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานที่เน้นเรื่องการมีอาชีพเพื่อการมีงานทำมีรายได้ จึงได้คัดเลือกการทำกระทิบข้าวเพื่อพัฒนาและต่อยอดมาจัดทำเป็นหลักสูตรเพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปได้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปประกอบอาชีพต่อไปได้

ขอขอบคุณวิทยากรวิชาชีพ และคณะดำเนินงานเพื่อการพัฒนาตนเอง ที่ได้ร่วมพัฒนาหลักสูตรและจัดทำแผนการเรียนรู้รวมทั้งสื่อต่าง ๆ ให้สำเร็จไปด้วยดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหลักสูตรเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อวิทยากรและผู้เรียนต่อไป

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์

มกราคม 2568

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
ความรู้เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกระติบข้าว	1
ความรู้พื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการทำกระติบข้าว	1
หลักสูตรการทำกระติบข้าว	1
ความเป็นมา	5
จุดประสงค์การเรียนรู้	5
กลุ่มเป้าหมาย	5
ระยะเวลา	5
เนื้อหาหลักสูตร	6
การจัดการเรียนรู้	6
สื่อการเรียนรู้	6
การวัดและประเมินผล	6
การจบหลักสูตร	6
เอกสารหลักฐานการศึกษา	6
การเทียบโอนผลการเรียน	6
แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้หลักสูตรการทำกระติบข้าว	7
ใบความรู้ ความเป็นมาของการทำกระติบข้าว	9
ใบความรู้ การสานกระติบข้าว	10
ใบงาน แบบบันทึกการทำกระติบข้าว	11
ใบความรู้ คุณค่าการทำกระติบข้าว	12
ใบความรู้ การคำนวณต้นทุนกำไร	13
ใบงาน การคำนวณต้นทุนกำไร	15
ใบความรู้ ช่องทางการตลาด	16
ใบงาน แบบประเมินผลงานผู้เรียน	18
บรรณานุกรม	19
คณะผู้จัดทำหลักสูตร	20

หลักสูตรงานเพื่อการพัฒนาตนเอง หลักสูตรการทำกระติบข้าว จำนวน 10 ชั่วโมง

ความรู้เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการทำกระติบข้าว

ก่อนที่ผู้เรียนจะเข้าสู่การเริ่มต้นการทำจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ผู้เรียนควรเรียนรู้เกี่ยวกับวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ใน

อุปกรณ์

1. ไม้ไผ่บ้าน
2. ด้ายไนลอน
3. เข็มเย็บผ้าขนาดใหญ่
4. กรรไกร
5. มีดโต้
6. เลื่อย
7. เหล็กหมาด (เหล็กแหลม)
8. ก้านตาล

วิธีทำ จักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่

1.การจัก “ตอก” ถือได้ว่าเป็นขั้นตอนของการเตรียมวัสดุในการทำเครื่องจักสานขั้นแรกเป็นงานที่ยังคงทำด้วยฝีมืองานจักสานไม้ไผ่ เกิดขึ้นโดยการใช้ไม้ไผ่นำมาจัก ผ่า ฉีกให้เป็นเส้นบาง ๆ แล้วนำมาขัด สาน สอด ไขว้ ขึ้นโครงเป็นรูปทรงทำเป็นภาชนะ เป็นเครื่องมือเครื่องใช้

ไม้ไผ่บ้าน

เป็นไม้ที่ขึ้นง่ายและเติบโตเร็ว ขึ้นได้ดีในทุกสภาวะอากาศดำรงอยู่ได้ในพื้นดินทุกชนิด ที่สำคัญคือ ไม้เป็นพันธุ์ไม้ที่อำนวยความสะดวกหลายประการ ทั้งประโยชน์ทางตรงและทางอ้อม และเป็นพืชที่ลำต้นกิ่งมีลักษณะแปลกสวยงาม ไม้เป็นไม้ที่ตายยาก ถ้าไม้ออกดอกเมื่อใดจึงจะตาย แต่ก็ยากมากและนานมากที่ไม้จะออกดอก ไม้ไผ่มีประโยชน์มากกับคนเราคนเราสามารถนำไม้ไผ่มาสร้างบ้านที่อยู่อาศัย และทำเครื่องจักสานอื่นๆอีกมากมายสำหรับไม้ไผ่นั้นใช้ได้ทุกส่วนตั้งแต่ หน่อ ลำต้น ใบ ราก เหี่ยวไผ่ ขุยไผ่ มีประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวัน

ด้ายไนลอน

เส้นด้ายไนลอนเป็นเส้นด้ายใยสังเคราะห์ เหมือนเส้นใยธรรมชาติ มีคุณสมบัติที่แข็งแรง และราคาถูกกว่าเส้นใยธรรมชาติ จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ทดแทนเส้นด้ายประเภทอื่นๆ คุณสมบัติที่ต่างอาจไม่เหมาะสมกับงานตัดเย็บเสื้อผ้า แต่อาจเหมาะสมกับงานประเภททำสายเทปหรือสายรัด

เข็มเย็บผ้าขนาดใหญ่

เข็มเย็บผ้าที่ใช้สำหรับการด้วยมือเย็บเป็นเครื่องมือที่เรียวยาวปลายแหลมที่ปลายด้านหนึ่งและหลุม (หรือตา) ที่อื่น ๆ เข็มที่เก่าแก่ที่สุดที่ทำจากกระดูกหรือไม้ ; เข็มที่ทันสมัยผลิตจากลวดเหล็กกล้าคาร์บอนสูง และชุบนิเกิลหรือทอง 18K เพื่อต้านทานการกัดกร่อน ที่มีคุณภาพสูงปักเข็มชุบด้วยสองในสามแพลทินัมและหนึ่งในสามอัลลอยไทเทเนียมตามเนื้อผ้า เข็มจะถูกเก็บไว้ในหนังสือเข็มหรือกล่องเข็มซึ่งได้กลายเป็นวัตถุของเครื่องประดับ

กรรไกร

เป็นอุปกรณ์ที่ถูกออกแบบมาใช้สำหรับตัดวัสดุชิ้นงานที่มีความอ่อนและความแข็งหลายรูปแบบได้สะดวกยิ่งขึ้น เช่น กระดาษ พลาสติก ผ้า เชือกฟาง เส้นด้าย สายไฟ กิ่งไม้ และวัสดุอื่นอีกมากมาย มีลักษณะคล้ายกับใบมีดสองใบประกบเข้าหากัน โดยมีนอตยึดใบมีดไว้ตรงกลางและมีด้ามสำหรับใช้มือจับหรือสอดนิ้วมือเข้าไป ทำให้เบาแรงในการตัดได้

มีดโต้

มีดขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก ใบมีดมีรูปร่างคล้ายน้ำเต้าผ่าเสี้ยว หัวโต สันหนา โคนมีดแคบ ด้ามทำด้วยไม้เป็นบ้องต่อออกไปจากตัวมีด ขนาดสั้นพอมือกำ มีดโต้ขนาดใหญ่และกลาง ใช้ฟันหรือผ่าทั่วไป ขนาดเล็กใช้กรีดหรือผ่าทุเรียนเป็นต้น, พรว้าโต้ หรือ อีโต้

เลื่อย

“เลื่อย” (Saw) เป็นเครื่องมือพื้นฐานอีกอย่างหนึ่งสำหรับงานช่างในบ้าน ประโยชน์หลัก ๆ คือ ใช้ตัดหรือซอยชิ้นงานให้ได้ขนาดตามต้องการ ปัจจุบันมีให้เลือกมากมายหลายชนิดสามารถแบ่งได้ตามวัสดุที่นำมาตัด เช่น เลื่อยไม้ หรือเลื่อยโลหะ

เหล็กหมาด (เหล็กแหลม)

เป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์สำหรับเจาะหรือขยายรู ในวัสดุที่อ่อนนุ่มเช่นหนังนุ่มและผ้า นอกจากนี้ยังสามารถนำมาใช้เพื่อเจาะรูในชิ้นงานบาง

ก้านตาล

ใบต้นตาลหรือก้านตาล มีลักษณะพิเศษก้านที่ยาวเมื่อแห้งและร่วงหล่นลงมาจะมีน้ำหนักเบา แต่แข็งแรงมาก ไม่เปราะหรือแตกหักง่าย ผิวก้านจะมีลักษณะนูนผิวเรียบมัน

1. ความเป็นมา

การสานกระติบเป็นงานหัตถกรรมที่มีพื้นฐานมาจากสังคมเกษตรกรรม และค่านิยมในการบริโภคข้าวเหนียวเป็นอาหารหลักของคนไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ แต่เดิมภาชนะที่ใช้บรรจุข้าวเหนียวมักทำจากต้นไม้ต้นเล็กๆ นำมาเจาะลำต้นให้กลวงแล้วตัดเป็นท่อนขนาดสั้นๆ เป็นกระบอก มีฝาปิด หรือบางครั้งก็ใช้ไม้ไผ่มาตัดเป็นกระบอกสั้นๆ นำมาเป็นภาชนะบรรจุข้าวเหนียว ต่อมามีการคำนึงถึงปริมาณไม้ไผ่ในพื้นที่ซึ่งมีมากบ้างน้อยบ้างและความสะดวก หากนำต้นไม้มาทั้งต้นแบบเดิมต้นไม้ก็อาจจะไม่เพียงพอต่อการใช้งาน อีกทั้งภาชนะบรรจุข้าวเหนียวรูปแบบเดิมก็เทอะทะ พกพาไม่สะดวกในการเดินทางไกล

จึงมีการริเริ่มนำเอาไม้ไผ่มาผ่าเป็นซีกเล็กๆ มาเหลาเป็นแผ่นบางๆ นำมาจักสานเป็นตะกร้ากระบอกบรรจุข้าวสาร และพัฒนานำไม้ไผ่มาจักสานมาเป็นภาชนะบรรจุข้าวเหนียว (กระติบ) ซึ่งมีน้ำหนักเบาและระบายอากาศได้ดีทำให้ไอน้ำระเหยออกไปได้ ซึ่งจะทำให้ข้าวเหนียวที่บรรจุอยู่ภายในยังมีความร้อนและข้าวไม่แฉะด้วยไอน้ำ พกพาง่ายเพราะมีการทำสายสะพาย อีกทั้งยังมีหลายรูปแบบ รูปทรงกลม รูปทรงรี หลากหลายขนาดสอดคล้องกับการใช้งาน คือ กระติบขนาดเล็กสำหรับบรรจุข้าวเหนียวสำหรับรับประทานคนเดียว ขนาดกลางสำหรับรับประทาน 2-3 คน ขนาดใหญ่สำหรับรับประทานทั้งครอบครัว เป็นต้น

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 อธิบายความเป็นมาของการทำกระติบข้าว
- 2.2 อธิบายวัสดุ อุปกรณ์และเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม
- 2.3 อธิบายขั้นตอนการทำกระติบข้าว
- 2.4 ปฏิบัติการทำกระติบข้าวได้
- 2.5 อธิบายคุณค่าของจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่
- 2.6 คิดต้นทุน กำไรจากการจำหน่ายจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่
- 2.7 อธิบายช่องทางการจัดการตลาดของจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ได้

3. กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

4. ระยะเวลา

ภาคทฤษฎี	2	ชั่วโมง
ภาคปฏิบัติ	8	ชั่วโมง

5. เนื้อหาหลักสูตร

- 5.1 ความเป็นมาของการทำกระติบข้าว
- 5.2 วัสดุ อุปกรณ์และเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม
- 5.3 ขั้นตอนการทำกระติบข้าว
- 5.4 การปฏิบัติการทำกระติบข้าว
- 5.5 คุณค่าของจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ได้
- 5.6 การคิดต้นทุน กำไรจากการจำหน่ายจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ได้
- 5.7 ช่องทางการจัดการตลาดของจักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ได้

6. การจัดการเรียนรู้

การบรรยายให้ความรู้ การสาธิต การลงมือปฏิบัติ การอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้

7. สื่อการเรียนรู้

- 7.1 สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ ใบความรู้ แผ่นพับ
- 7.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อออนไลน์
- 7.3 สื่อบุคคล เช่น ผู้รู้ ภูมิปัญญา
- 7.4 แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

8. การวัดและประเมินผล

ประเมินความรู้ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติจากการสอบถาม แบบทดสอบ การสังเกต การมีส่วนร่วม

9. การจบหลักสูตร

- 9.1 มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
- 9.2 มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
- 9.3 มีชิ้นงาน/ผลงาน ผ่านเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานและคุณภาพ

10. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่ได้รับหลังจากจบหลักสูตร

เกียรติบัตรออกโดยสถานศึกษา (แบบ กศ.ตน.11)

11. การเทียบโอน

เทียบโอนเป็นรายวิชาเข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพิจารณาจากจำนวนชั่วโมง และความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเลือกสาระการประกอบอาชีพไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

ลงชื่อ.....ผู้เขียนหลักสูตร

()

ลงชื่อ.....ผู้เห็นชอบหลักสูตร

()

หัวหน้างานจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง

ลงชื่อ.....อนุมัติหลักสูตร

()

ผู้อำนวยการ สกร.ระดับอำเภอ.....

แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้หลักสูตรการทำกระติบข้าว จำนวน 10 ชั่วโมง

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	วัดและประเมินผล	ชั่วโมง	
						ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1. ความเป็นมาของการทำกระติบข้าวได้	1. อธิบายความเป็นมาของการทำกระติบข้าวได้	1. ความเป็นมาของการทำกระติบข้าว	1. วิद्यากรอธิบายความเป็นมาของการทำกระติบข้าว	1. ใบความรู้เรื่องความเป็นมาการทำกระติบข้าว 2. รูปภาพ 3. สื่อออนไลน์	1. สังเกตความสนใจ 2. ชักถาม 3. การมีส่วนร่วม 4. ชิ้นงาน/ผลงาน	20	นาที่
2. วัสดุอุปกรณ์และการเลือกใช้	2. อธิบายวัสดุ อุปกรณ์ และเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม	2. วัสดุ อุปกรณ์ และการเลือกใช้	1. วิद्यากรอธิบายอุปกรณ์ในการทำกระติบข้าว 2. วิद्यากรอธิบายวัสดุที่ใช้ประกอบการทำกระติบข้าว 3. ให้ผู้เรียนเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์	1. ตัวอย่างวัสดุอุปกรณ์ 2. สื่อออนไลน์	5. ประเมินผลงานผู้เรียน โดยใช้ใบงานที่กำหนด	30	นาที่
3. ขั้นตอนการทำจกสานการทำกระติบข้าวได้	3. อธิบายขั้นตอนการทำกระติบข้าว	3. ขั้นตอนการทำกระติบข้าว	1. วิद्यากรอธิบายการทำกระติบข้าว	1. ใบความรู้ เรื่องการทำกระติบข้าว 2. สื่อออนไลน์ 3. วัสดุ อุปกรณ์ของจริง		10	นาที่
4. การปฏิบัติการทำกระติบข้าว	4. ปฏิบัติการทำกระติบข้าว	4. การปฏิบัติการทำกระติบข้าว	1. วิद्यากรสาธิตการทำกระติบข้าว และผู้เรียนลงมือปฏิบัติ	1. ใบงาน การทำกระติบข้าว			8 ชั่วโมง

แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้หลักสูตรการทำกระทิบข้าว จำนวน 10 ชั่วโมง

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	วัดและประเมินผล	ชั่วโมง	
						ทฤษฎี	ปฏิบัติ
5. คุณค่าการทำกระทิบข้าว	5. อธิบายคุณค่าของการทำกระทิบข้าวได้	5. คุณค่าของการทำกระทิบข้าว	1. ผู้เรียนศึกษาใบความรู้คุณค่าของการทำกระทิบข้าว 2. วิทยากรและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับคุณค่าของการทำกระทิบข้าว 3. วิทยากรสรุปองค์ความรู้	ใบความรู้ เรื่องคุณค่าการทำกระทิบข้าว		20	
6. การคิดต้นทุนกำไร	7.คิดต้นทุน กำไรจากการจำหน่ายการทำกระทิบข้าว	7. การคำนวณต้นทุนกำไร	1. วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการคิดต้นทุน กำไร 2. ให้ผู้เรียนฝึกการคิดต้นทุน กำไร	1. ใบความรู้เรื่องการค้าขายคำนวณต้นทุนกำไร 2. ใบงาน		20	
7. ช่องทางการจัดการการตลาดของการทำกระทิบข้าว	8. อธิบายช่องทางการจัดการการตลาดของการทำกระทิบข้าวได้	8. ช่องทางการตลาดของการทำกระทิบข้าว	1. วิทยากรแจกใบความรู้ให้ผู้เรียนศึกษา 2. วิทยากรและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับช่องทางการจัดการการตลาด	1. ใบความรู้เรื่องช่องทางการตลาด		20	

ใบความรู้

ความเป็นมาของการทำกระติบข้าว

นักโบราณคดีได้ค้นพบหลักฐานว่า เมื่อประมาณ 4,000 ปีมาแล้วมนุษย์ได้รู้จักวิธีการจักสานของใช้ด้วยไม้ไผ่ เป็นลักษณะลายขัดสองเส้น หลักฐานนี้ได้ค้นพบที่จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งถือเป็นดินแดนที่สำคัญในทางประวัติศาสตร์ของประเทศไทย หลักฐานการค้นพบเครื่องจักสานนี้นอกจากประเทศไทยแล้ว ยังได้พบที่แอฟริกาและในทวีปเอเชียบางแห่ง บริเวณแหลมมลายู (ในยุคหิน) ได้ค้นพบหลักฐานเกี่ยวกับเครื่องจักสานที่ทำด้วยไม้กองรวมอยู่กับของใช้ของผู้ตาย จึงสันนิษฐานว่าเครื่องจักสานได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวกับพิธีกรรมความเชื่อบางอย่างของมนุษย์ในยุคนั้นบ้างแล้ว ต่อมาเมื่อมนุษย์ได้มีการดำเนินชีวิตด้วยการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ จึงเป็นที่เชื่อได้ว่ามนุษย์ได้รู้จักพัฒนาการเครื่องจักสานให้เหมาะสมกับการใช้สอยขึ้นมาเรื่อยๆ ทั้งนี้เพราะการขยายตัวออกมามีดำเนินชีวิตในที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำลำธารไหลผ่าน เพียบพร้อมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่มีให้อย่างเหลือเฟือ สิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ก็คือ การหาเครื่องมือบางชนิดไว้ใช้สอยในชีวิตประจำวัน ซึ่งส่วนใหญ่จะได้แก่เครื่องจับสัตว์

ใบความรู้ การทำกระติบข้าว

10

วัสดุที่ใช้ทำกระติบข้าว

1. ไม้ไผ่บ้าน
2. ด้ายไนลอน
3. เช็มเย็บผ้าขนาดใหญ่
4. กรรไกร
5. มีดโต้
6. เลื่อย
7. เหล็กหมาด (เหล็กแหลม)
8. ก้านตาล
9. เครื่องชูดตอก
10. เครื่องกรอด้าย

ขั้นตอนการสานกระติบข้าว

1. นำปล้องไม้ไผ่มาตัดหัวท้าย ตัดเอาข้อออก ฝาเป็นซีกทำเส้นตอกกว้างประมาณ 2-3 มม. ชูดให้เรียบและบาง

2. นำเส้นตอกที่ได้มาสานเป็นรูปร่างกระติบข้าว หนึ่งลูกมี 2 ฝา มาประกบกัน

3. นำกระติบข้าวที่ได้จากข้อ (2.) มาพับครึ่งให้เท่า ๆ กันพอดี เรียกว่า 1 ฝา

4. ขั้นตอนการทำฝาปิด โดยจักเส้นตอกที่มีความกว้าง 1 นิ้ว สานเป็นลายตามะกอก และลายขัด

5. นำฝาปิดหัวท้ายมาตัดเป็นวงกลม มาใส่เข้าที่ปลายทั้งสองข้าง

6. ใช้ด้ายไนลอน และเช็มเย็บเข้าด้วยกันรอบฝาปิดหัวท้าย

7. นำก้านตาลที่ม้วนไว้มาเย็บติดกับฝาล่าง ที่เป็นตัวกระติบข้าว

8. นำกระติบข้าวที่ได้ไปรมควันจากฟางข้าว เพื่อกันแมลงเจาะ และเพื่อความสวยงาม ทนทาน ไม่เกิดราดำ

9. นำไม้มาเหลาเป็นเส้นตอก กลมยาวเส้นผ่าศูนย์กลาง 2-3 มม. ความยาวรอบ บางเท่ากับฝากะติบพันด้วยด้ายไนลอน แล้วเย็บติดฝาขอบบน เพื่อความสวยงาม

10. เจาะรูที่เชิงกระติบข้าว ด้วยเหล็กแหลม 2 รู ให้ตรงข้ามกัน แล้วทำหูที่ฝาด้านบน ตรงกับรูที่เจาะเชิงไว้

11. ใช้ด้ายไนลอนสอดเข้าเป็นสายไว้สะพายไปมาได้สะดวก จะได้กระติบข้าวที่สำเร็จเรียบร้อย สามารถนำมาใช้และจำหน่ายได้

แบบบันทึก
การทำกระติบข้าว

ให้ผู้เรียนจดบันทึก ขั้นตอน การทำกระติบข้าว ระหว่างที่วิทยากรบรรยาย

แบบบันทึก

ส่วนผสม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขั้นตอนการทำ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นส่วนตัว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบความรู้

คุณค่าของการทำกระติบข้าว

เครื่องจักสานเป็นงานศิลปหัตถกรรม ที่สะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาของชาวบ้าน

เครื่องจักสานไทย เป็นงานศิลปหัตถกรรม ที่มีคุณค่าอย่างยิ่งหนึ่งของไทย ที่ทำสืบทอดกันมาแต่โบราณ แม้ทุกวันนี้จะมีเครื่องมือเครื่องใช้ ที่ทำจากโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้นก็ตาม แต่ก็ยังมีเครื่องมือเครื่องใช้หลายชนิด ที่ไม่สามารถผลิตด้วยวัตถุดิบอื่นๆ ที่ผลิตด้วยเครื่องจักรตามระบบอุตสาหกรรม มาใช้แทนเครื่องจักสานได้ เช่น เครื่องจักสานประเภทก่องข้าวที่กล่าวแล้ว ไม่มี ภาชนะอื่นใดใส่ข้าวเหนียวหนึ่งได้ดีเท่าก่องข้าว และกระติบที่สานด้วยไม้ไผ่ ไม่มีเครื่องจับปลาที่ ทำด้วยวัตถุดิบอย่างอื่นมาแทนที่ ลอบ ไซ สุ่ม ที่ สานด้วยไม้ไผ่ได้ สิ่งเหล่านี้ แสดงให้เห็นคุณลักษณะ พิเศษของเครื่องจักสานที่มีคุณค่าในตัวเอง ยากที่ จะใช้งานหัตถกรรมและอุตสาหกรรมอย่างอื่น ทดแทนได้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เครื่องจักสานมีอายุ ยืนยาวสืบต่อกันมา นานนับพันปี แม้ในปัจจุบัน การทำเครื่องจักสานจะลดจำนวนลงไปบ้าง ตามสภาพสังคมวัฒนธรรม ที่เปลี่ยน จากสังคมเกษตรกรรม มาเป็นสังคมเกษตรอุตสาหกรรม และก้าวต่อไปเป็น สังคมอุตสาหกรรม ที่การผลิตสิ่งต่างๆ ด้วยมือจะต้องลดลง เปลี่ยนมาเป็นการผลิตด้วยเครื่องจักรกลก็ตาม แต่เครื่องจักสานยังเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ ที่ยังไม่สามารถผลิตได้ด้วยเครื่องจักรกล เพราะการทำเครื่องจักสาน ต้องใช้ความชำนาญ และ ความสามารถเฉพาะตัวของช่างพื้นบ้านแต่ละถิ่น สิ่งเหล่านี้เป็นคุณค่าพิเศษของเครื่อง จักสานที่ต่างไปจากผลิตภัณฑ์อื่นที่ผลิตด้วยเครื่องจักร เครื่องจักสานจึงเป็นงานศิลปหัตถกรรม ที่มีคุณค่าอย่างยิ่งหนึ่งของไทยที่ควรอนุรักษ์ไว้ สืบไป

ใบความรู้ การคำนวณต้นทุน กำไร

ตัวอย่างการคิดต้นทุน กำไร การผลิต และค่าใช้จ่ายในการทำกระทิบข้าว

วัน เดือน ปี	รายการ	จำนวนสิ่งของ	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
	ค่าใช้จ่าย (ต้นทุน) กระทิบข้าว			การกำหนดราคาขาย คิดจากต้นทุน + กำไรที่ต้องการ
	1. ไม้ไผ่	1	-	
	2. ด้ายในล่อน	1	75	
	3. เช็มเย็บผ้าขนาดใหญ่	1	20	
	4. กรรไกร	1	80	
	5. มีดโต้	1	230	
	6. เลื่อย	1	150	
	7. เหล็กหมาด (เหล็กแหลม)	1	25	
	8. ก้านตาล	1	-	
	รวมค่าใช้จ่าย	8	580	
	รายได้	4	1,000	
				กำไร ...420.. บาท

การกำหนดราคาขายต่อหน่วย ดังนี้

- กำหนดกำไรที่ต้องการได้จากต้นทุน X (กำไรที่ต้องการหารด้วย 100)

ตัวอย่างเช่น

ขาย...1,000..จากต้นทุน ...580.. บาท ต้องการกำไรร้อยละ 40
 ดังนั้น กำไรที่ต้องการ = ...580 /1,000 X 100% = ..58.....

- การกำหนดราคาขายต่อหน่วย ได้มาจากต้นทุน + กำไร หารด้วยจำนวนหน่วย

ตัวอย่าง

ทำ.....ได้....4.... ชิ้น จากต้นทุน .580...บาท และกำไรที่ต้องการ...232 บาท
 ฉะนั้น ราคาขายต่อชิ้น 580 บาท + 420 บาท หารด้วย 4 .ชิ้น = ...250..... บาท

หมายเหตุ

การกำหนดกำไรที่ต้องการขึ้นอยู่กับสิ่งเหล่านี้ด้วย เช่น ราคาตลาด ลักษณะของสินค้าและบริการ เป็นสินค้าหายาก เป็นสินค้าเฉพาะกลุ่ม หรือมีฤดูกาลเข้ามาเกี่ยวข้องก็สามารถที่จะกำหนดกำไรที่ต้องการสูงได้ การตั้งราคาให้สามารถแข่งขันได้นั้นต้องอยู่บนพื้นฐานความสมดุลระหว่างความพึงพอใจของผู้ซื้อและผู้ขายด้วย ถ้าสินค้าโดยทั่วไปมีขายกันแพร่หลาย มีคู่แข่งมากก็ต้องกำหนดกำไรน้อยลงไป

ใบงาน การคิดต้นทุน กำไร

ผู้เรียน/กลุ่ม.....

เรื่อง.....

วัน เดือน ปี	รายการ	จำนวนสิ่งของ	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
	ค่าใช้จ่าย (ต้นทุน)			1. ให้กำหนดกำไรที่ต้องการเป็นร้อยละก่อน 2. แล้วคำนวณหาราคาต่อหน่วยจึงจะทราบรายได้ 3. นำรายได้ที่ได้มาใส่ตารางนี้
	รวมค่าใช้จ่าย			
	รายได้จากการขาย			
	รวมรายได้			

1. กำไรที่ต้องการ = ต้นทุน \times (ร้อยละของกำไรที่ต้องการหารด้วย 100)

2. กำหนดราคาขายต่อหน่วย = ต้นทุน + กำไร = _____ จำนวนหน่วย

ใบความรู้

ช่องทางการตลาด

ช่องทางจำหน่ายทางตรงมีช่องทางขาย มีดังนี้

หน้าร้าน : มีการจัดจำหน่ายสินค้าและบริการจากผู้ผลิตให้แก่ผู้บริโภคโดยตรง

ช่องทางการจำหน่ายโดยอ้อมมีช่องทางการขาย มีดังนี้

ทางออนไลน์ : ขายนบนเพจ Facebook เป็นช่องทางที่ง่ายที่สุด คนขายนิยมสูงสุด และก็เข้าถึงกลุ่มลูกค้าเราได้มากที่สุดเช่นกัน เพราะสมัยนี้ใครๆก็เล่น Facebook กันทั้งนั้น ทำให้สินค้าเราเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้ง่ายมาก ยิ่งปัจจุบัน Facebook สามารถตั้งบที่ใช้ลงโฆษณาและกำหนดกลุ่มเป้าหมายเองด้วย ทำให้เปิดเพจขายของบน Facebook อีกช่องทางหนึ่ง

แบบวัดและประเมินผลการทำกระติบข้าว

ประเด็นที่เกี่ยวข้อง

1. จัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือ
 - 1.1 เลือกใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ ได้เหมาะสมกับประเภทและปริมาณ
 - 1.2 ทำความสะอาด บำรุงรักษาและจัดเก็บอุปกรณ์เครื่องมือได้อย่างถูกต้อง
2. จัดเตรียมวัตถุดิบ
 - 2.1 เลือกใช้วัตถุดิบได้อย่างเหมาะสม
 - 2.2 เตรียมวัตถุดิบได้อย่างเหมาะสม
 - 2.3 จัดเก็บวัตถุดิบได้อย่างถูกต้องตามประเภทของวัตถุดิบ
3. ทักษะการทำ
 - 3.1 ทำได้ตามคุณลักษณะและมีเอกลักษณ์ที่ถูกต้อง
4. ทักษะการจัดตกแต่ง และนำเสนอ
 - 4.1 จัดตกแต่งและนำเสนอได้อย่างเหมาะสม

แบบประเมินผลงานผู้เรียน

ชื่อ - นามสกุล

หลักสูตร กลุ่ม.....

คำชี้แจง : ให้วิทยากรประเมินผลงานของผู้เรียนตามหัวข้อที่กำหนดให้

ประเด็นที่ประเมิน	คะแนน ประเมิน (10 คะแนน)
1. ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ (20 คะแนน)	
1.1 ทดสอบความรู้ความเข้าใจ	
1.2 สอบถามความรู้ความเข้าใจ	
2. ทักษะการปฏิบัติ (40 คะแนน)	
2.1 สังเกตการณ์ปฏิบัติในระหว่างการเรียนรู้การจัดกิจกรรม	
2.2 ประเมินโดยให้สาธิต	
2.3 แสดงขั้นตอนวิธีการปฏิบัติ	
2.4 ประเมินจากกระบวนการมีส่วนร่วม (ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา)	
3. คุณภาพของผลงาน ผลการปฏิบัติ (40 คะแนน)	
3.1 สังเกตผลงาน	
3.2 ตรวจสอบผลงาน	
3.3 มีความคิดสร้างสรรค์	
3.4 ผลการปฏิบัติว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่	
รวมคะแนน (100 คะแนน)	

หมายเหตุ การประเมินผลการจบหลักสูตรอาจดำเนินการได้ ดังนี้

- การประเมินระหว่างเรียน และเมื่อจบหลักสูตร
- ประเมินครั้งเดียวก่อนจบหลักสูตร

ทั้งนี้ เกณฑ์การจบหลักสูตร จะต้องได้คะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 จึงจะผ่านเกณฑ์การ

ประเมิน

ลงชื่อ

(

วิทยากร

)

บรรณานุกรม

<https://www.youtube.com/watch?v=ZrZ7MaNQB4> ขั้นตอนการสานกระติบข้าว

คณะผู้จัดทำ

คณะที่ปรึกษา

1. ว่าที่พ.ต.ดำริห์ ดิยะวัฒน์	ผู้อำนวยการสำนักงาน สกร.ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์
2. นางสาวนัทธมน สกุลณมรรคา	รองผู้อำนวยการสำนักงาน สกร.ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์
3. นายประภาส โป้แล	ผู้อำนวยการ สกร. ระดับอำเภอหล่มเก่า
4. นางสาวสุภา ตรีจักร	ครูชำนาญการ
5. นางสาวทัชชกร ทาพันธ์	ครู
6. นางสาวเสาวนีย์ ยักษ์ลา	บรรณารักษ์ปฏิบัติการ
7. นางสาวกนกธดา กอกเชียงแสน	ครู อาสาสมัครฯ
8. นางทิพรรัตน์ หล้าวงษ์	ครู อาสาสมัครฯ
9. นางสาวนุจรินทร์ กงเกียน	ครู อาสาสมัครฯ

คณะทำงาน

1. นางทิพวรรณ กองเงิน	ครู กศน.ตำบล
2. นางสาวนารีรัตน์ นันทะเกิด	ครู กศน.ตำบล
3. นางสาวสายฝน ภัคดีสอน	ครู กศน.ตำบล
4. นางสาวณัฐพร คำภีระ	ครู กศน.ตำบล
5. นางสาวนารีรัตน์ คำภา	ครู กศน.ตำบล
6. นายชัยโย กล้านรงค์	ครู กศน.ตำบล
7. นายอนุสร บุญรอดรัมย์	ครู กศน.ตำบล
8. นางสาวนารีรัตน์ คำภา	ครู กศน.ตำบล

ผู้รวบรวมข้อมูลและจัดทำรูปเล่ม

นางพรพรรณ ศรีมูล	ครู กศน.ตำบล
------------------	--------------